

Mielenterveys- ja päihdepalvelut Keski-Suomen hyvinvointialueella

*

Palvelut tutuiksi 4.5.2023

Tuula Antinaho
Palvelupäällikkö
Laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus
Avosairaanhoido
Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Mielenterveys- ja päihdepalvelut Keski-Suomen hyvinvointialueella

- Mielenterveys- ja päihdepalveluita tuotetaan hyvinvointialueella seuraavien toimijoiden toimesta:
 - Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden vastuualue: lasten ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut (nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut)
 - Laaja-alaisen sosiaali- ja terveyskeskuksen vastuualue, avosairaanhoido: mielenterveys- ja päihdepalvelut
 - Laaja-alaisen sosiaali- ja terveyskeskuksen vastuualue, sosiaalipalvelut: aikuisten sosiaalipalvelut
 - Koti- ja asumispalveluiden vastuualue: mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin vietävät palvelut

Avosairaanhoidon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Toiminnan tavoitteet

- Tavoitteena on tarjota keskisuomalaisille:
 - vaikuttavia (näyttöön perustuvia), kustannustehokkaita ja hoidon tarpeen arviointiin perustuvia palveluita (hoitoketjut),
 - hyvin johdetuttuja lähipalveluita,
 - arkipäivisin (ma-pe) toteutuvaa hoidon tarpeen arviointia,
 - toimivia digipalveluita, jotka täydentävät lähipalveluita (chat, terapianavigaattori, Omaks, nettiterapiat, etävastaanotot ja –ryhmät
 - matalan kynnyksen palveluita, joita kehitetään jatkuvasti ja suunnitelmallisesti (vastaanotot ilman ajanvarausta, kokemusasiantuntijat),
 - palveluita, joissa läheisten osallisuus hoitoprosessissa vahvistuu,
 - palveluita, joissa korostuu tiivis moniammatillinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa.

Avosairaanhoidon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Palvelut maanantaista perjantaihin

- Viitasaari/Pihtipudas-alue (sis. Kinnula),
- Saarijärven alue (Saarijärvi, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Karstula),
- Äänekosken alue
- Laukaan alue (Laukaa, Konnevesi)
- Keuruun alue (Keuruu, Multia, Petäjävesi)
- Joutsan alue (Joutsa, Luhanka, Toivakka)
- Jyväskylän alue (Jyväskylä, Uurainen, Hankasalmi, Muurame)
- Jämsä (ulk.)

Avosairaanhoidon mielenterveyspalvelut

- Mielenterveyspalvelut
 - aikuiset (yli 18-vuotiaat) henkilöt saavat hoidon tarpeen arviointiin perustuvaa tavoitteellista ja maksutonta hoitoa ja tukea.
 - palveluiden tavoitteena on edistää ihmisen mielenterveyttä sekä ehkäistä ja hoitaa mielenterveyden häiriöitä ja –sairauksia.
 - perusterveydenhuolto vastaa tavallisimpien oireiden ja häiriöiden ensisijaisesta hoidosta. Tällaisia tilanteita ovat erimerkiksi:
 - ajankohtainen kuormittuminen, johon liittyy psyykkisiä oireita
 - elämäntilanteisiin liittyvät kriisit
 - lievät ja keskivaikeat mielenterveyden häiriöt
 - perusterveydenhuollon tehtäviin kuuluvat myös mielenterveyden tukeminen, potilaiden perheenjäsenten ja läheisten mielenterveyden tukeminen sekä ehkäisevän ja varhaisen hoidon kohdennetut menetelmät.
 - lääkärijohtoista toimintaa

Avosairaanhoidon päihdepalvelut

- Päihdepalvelut
 - terveydenhuollon järjestämä päihde- ja riippuvuushoito (säädetään terveydenhuoltolaissa)
 - päihde- ja riippuvuustyöllä tarkoitetaan niitä yleisiä ja erityisiä palveluja tai toimintaa, joilla
 - vähennetään ja poistetaan päihteisiin ja riippuvuuksiin liittyviä, hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä,
 - vastataan päihdeongelmasta tai muusta riippuvuudesta aiheutuvaan tuen tarpeeseen sekä
 - tuetaan päihteettömyyttä ja riippuvuudesta toipumista.
 - aikuisille (yli 18-v.) tarjotaan päihteiden ja lääkkeiden vieroitushoitoon sekä avo- että osastohoidollista hoitoa. Hoito tapahtuu aina lääkärin kanssa tehdyn suunnitelman mukaisesti ja se voi olla joko lääkkeellistä tai lääkkeetöntä hoitoa. Osa palveluista voi olla myös teknologia-avusteisia.

Avosairaanhoidon tuottamat päihdehuollon palvelut

- lähtökohta on, että palvelut tuotetaan mahdollisuuksien mukaan peruspalveluissa.
- ovat matalan kynnyksen päihdepalveluita, joihin kuuluu:
 - hoidon tarpeen arviointia,
 - vastaanottoimintojen hoitosuhdetyöskentelyä,
 - ohjaus- ja yhdyspintatyöskentelyä yhteistyötahojen kuten aikuissosiaalityön ja työllisyyspalvelujen kanssa
 - erilaiset hoidolliset seurannat ja esitietojen keräys lausuntojen laatimista varten. Seurannoista voidaan mainita poliisin tai muun viranomaisen vaatimat ajoterveyslausuntoa ennen tehtävät seurannat, jotka sisältävät keskustelukäyntejä ja testauksia.
 - terveysneuvontaa
 - ennalta ehkäisevää työtä ja päihdekuntoutuksen tarpeen kartoitusta ja ohjausta.
 - haittoja vähentävän työn tarve on tunnistettu, kuten tartuntatautien kartoitus ja testaus sekä hoito ja käyttövälineiden vaihtaminen.
- asiakkaan/potilaan tarvitsemien palveluiden arvioinnissa huomioidaan potilaan kokonaisvaltainen tilanne, johon voi päihdeongelman lisäksi kuulua laaja kirjo erilaisia sosiaalisia, psykiatrisia ja/tai somaattisia ongelmia → yhteistyö perusterveydenhuollon muiden ammattilaisten, kuten esimerkiksi erikoissairaanhoidon tai lastensuojelun kanssa.
- päihdehuollon erityispalveluita järjestetään asiakkaan hoidon tarpeen mukaisesti esim. Sovatekillä.

Avosairaanhoidon mielenterveys- ja päihdepalvelut Keski-Suomen hyvinvointialueella

- Palvelut ryhmitellään seuraavasti:
 - ajanvarauksettomat mielenterveys- ja päihdepalvelut (matalan kynnyksen palvelut)
 - mielenterveys- ja päihdepalveluiden hoidontarpeen arviointi
 - mielenterveys- ja päihdepalveluiden kiireetön vastaanotto (ajanvaraukselliset vastaanotot)

Ajanvarauksettomat mielenterveys- ja päihdepalvelut (walk in-vastaanotot)

- Palvelut on tarkoitettu kaikille, jotka tarvitsevat apua, tukea tai ohjausta mielenterveyteen tai päihteisiin liittyvissä haasteissa. Palvelut on tarkoitettu myös läheisille. Vastaanotolle ei tarvita lähetettä.
- Vastaanotolla tehdään tilannekartoituksia, palveluohjausta muihin hoitopaikkoihin ja suunnitellaan jatkohoitoa, mutta ei kirjoiteta lääkeresptejä, uusita niitä tai kirjoiteta sairaslomaa.
- Yhteydenotto ensisijaisesti oman asuinkunnan palveluihin sähköisesti, puhelimitse tai vastaanotolle ilman ajanvarausta
 - Laukaa, keskiviikkoisin klo 9–11 ja perjantaisin 9–14
 - Keuruu, tiistaisin ja torstaisin klo 9–12
 - Jyväskylä, Kyllö maanantaista perjantaihin klo 8–11 ja klo 12–14.
 - Jyväskylä, Sampoharju maanantaisin ja keskiviikosta perjantaihin klo 8–11.
 - Jyväskylä, Huhtasuo maanantaista torstaihin klo 12–15.
 - Jyväskylä, Nuorten talo (13–29-vuotiaat) maanantaista perjantaihin klo 12–17
 - Saarijärvi, maanantai-keskiviikko klo 9–11
 - Karstula, torstaisin klo 9–11.
 - Äänekoski, maanantaista perjantaihin klo 9–11
 - Aukioloajoissa voi olla muutoksia kesän aikana; ajantasaisin tieto löytyy nettisivuiltamme

Ajanvarauksettomat mielenterveys- ja päihdepalvelut (walk in-vastaanotot)

- Asiakkaan ohjaamiseksi hänelle sopivaan psykososiaaliseen hoitoon tarvitaan tietoa asiakkaan tilanteesta. Tätä tietoa kerätään terapianavigaattorin avulla, joten asiakkaalle suositellaan, että hän käy täyttämässä kyselyn osoitteessa [Terapianavigaattori](#). Se on tarkoitettu ihmisille, jotka ovat halukkaita käsittelemään vaikeuksiaan yhdessä terveydenhuollon ammattilaisen kanssa sekä saamaan niihin ohjeita ja terapeutista tukea
- Asiakas ottaa yhteyttä ensisijaisesti oman asuinkuntansa palveluihin sähköisesti, puhelimitse tai hän tulee vastaanotolle ilman ajanvarausta (walk in-vastaanotot). Kuntakohtaiset mielenterveys- ja päihdepalveluiden yhteydenotto- ja asiointikanavat sekä ajanvarauksettomat vastaanottoajat löytyvät osoitteesta [Ajanvarauksettomat mielenterveys- ja päihdepalvelut | Keski-Suomen hyvinvointialue \(hyvaks.fi\)](#)

Ajanvarauksettomat mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Sähköisiä palveluita
 - Mielenterveys- ja päihdepalvelut-chat: Joutsa, Luhanka, Toivakka, Keuruu, Multia, Petäjävesi, Laukaa ja Konnevesi
 - OmaKS-mielenterveyschat: Jyväskylä, Hankasalmi, Uurainen
 - Terapianavigaattori: Joutsa, Luhanka, Toivakka, Keuruu, Multia, Petäjävesi, Laukaa ja Konnevesi, Jämsä
 - eTerveyspalvelut: Saarijärvi, Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi
 - Omaks.fi = digitaalinen sotekeskus

Ajanvarauksettomat mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Kokemusasiiantuntijatoiminta
 - Kokemusasiiantuntijalla tarkoitetaan kokemusasiiantuntijakoulutuksen käynnyttä henkilöä, jolla on omakohtaista kokemusta sairauksista, riippuvuuksista ja/tai kyseisten palveluiden käyttämisestä.
 - Kokemusasiiantuntija toimii palveluiden suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa, vertaistoimijana tai kokemuskouluttajana. Kokemusasiiantuntijoiden kouluttaminen perustuu ajatukseen, että yksilö tarvitsee omakohtaisen kokemuksen rinnalle tietoja, taitoja ja valmiuksia. Kokemusasiiantuntija on asiantuntija oman kokemuksensa kautta.
- Kokemusasiiantuntijat hyvinvointialueella
 - Kokemusasiiantuntijat vastaanotoilla
 - Juttupenkki-toiminta (Petäjävesi, Sampoharju, Palokka)

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden hoidontarpeen arviointi

- Täysi-ikäisten mielenterveyteen tai päihteisiin liittyvissä kiireellisissä tilanteissa auttaa oman asuinkuntasi sosiaali- ja terveysaseman kiirevastaanotto tai päivystys.
- Kaikille yhteyttä ottaneille tehdään hoidon tarpeen arviointi, joka tarkoittaa tarpeenmukaisen hoidon ja tuen arviointia yhdessä ammattilaisen kanssa. Se toimii pohjana hoitosuunnitelmalle tai palveluohjaukselle. Hoidon tarpeen arvioinnissa hyödynnetään Terapianavigaattorin tuottamaa tietoa.
- Hoidon tarpeen arvioinnissa hyödynnetään lyhytterapeuttista työtettä; tapaamiskertoja 1-3, jonka pohjalta tehdään tarvittaessa tavoitteellinen hoitosuunnitelma pidempää hoitoa varten ajanvarauksellisilla vastaanotoilla.
- Yhteydenotto joko sähköisesti tai puhelimitse.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden kiireetön vastaanotto, ajanvaraukselliset vastaanotot

- Terveydenhuollon ammattilaiset (mielenterveys- ja sairaanhoitajat sekä psykologit) antavat ohjausta, neuvontaa ja tarpeenmukaista psykososiaalista tukea sekä tekevät mielenterveyshäiriöiden ja -sairauksien sekä päihdehoidon tutkimusta, hoitoa ja kuntoutusta.
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut tarjoavat erilaisia hoitomenetelmiä, yksilö- perhe- ja verkostotapaamisia, testauksia ja konsultaatioita sekä lääkehoitoon liittyvää ohjausta ja neuvontaa.
- Yhteydenotto joko sähköisesti tai puhelimitse; pääsääntöisesti hoidon tarpeen arvioinnin kautta.

Psykiatrinen palveluasuminen

- Psykiatrinen palveluasuminen on tarkoitettu täysi-ikäisille mielenterveys- ja päihdekuntoutujille, jotka tarvitsevat erityistä tukea asumiseen ja arjen sujumiseen. Asumispalvelulla pyritään itsenäisen arjenhallinnan vahvistamiseen.
- Psykiatrinen palveluasuminen ja sen koordinointi toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kotiin vietävien ja aikuissosiaalipalveluiden kanssa; pohjautuu asiakkaan hoidon ja palveluiden tarpeen arviointiin.
- Palveluasumista voidaan toteuttaa hyvinvointialueen omissa palveluissa (kotiin vietävät palvelut) tai ostopalveluina (aikuissosiaalityö).
 - palveluasumiskoordinaattori on terveydenhuollon ammattilainen, joka:
 - tekee yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa hoidon tarpeen arvioita potilaan kuntouttavan psykiatrisen palveluasumisen tarpeesta,
 - tekee ja päivittää yhdessä potilaan ja psykiatrista palveluasumista tarjoavien toimijoiden kanssa hoitosuunnitelmaa sekä arvioi sen tavoitteiden toteutumisesta myös lääkehoidon osalta,
 - ohjaa tarvittaessa muihin palveluihin.

Hoitosuunnitelma hoitoa ohjaamassa

- Jokaisella asiakkaalla on oma nimetty työntekijä. Hänen lisäksi hoitoon voi osallistua hoidon tarpeen mukaisesti myös muita ammattilaisia, kuten psykologi, fysioterapeutti jne.
- Asiakkaalla on aina oikeus hoitosuunnitelmaan, joka laaditaan yhdessä terveydenhuollon ammattihenkilön kanssa. Myös omaiset, läheiset tai laillistettu edustaja voivat olla mukana hoitosuunnitelmasi laadinnassa.
- Lääkäri päättää lääketieteellisistä tutkimuksista, taudin määräytyksestä ja hoidosta. Hän ottaa asiakkaan mielipiteet huomioon hoitoa suunniteltaessa ja hoitopäätöksiä tehdessään. Asiakkaalla on oikeus saada riittävästi tietoa hoidosta ja siihen liittyvistä riskeistä, jotta asiakas voi osallistua hoitoasi koskeviin päätöksiin. Asiakkaalla on myös oikeus kieltäytyä tarjotusta hoidosta, ja tällöin etsitään jokin muu vaihtoehtoinen hoitomuoto.
- Hoitosuunnitelmassa määritellään hoidon tavoitteet ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Hoitosuunnitelmassa on luettavissa
 - diagnoosi
 - hoidon tarve ja tavoite
 - työnjako
 - hoidon toteutus ja keinot
 - seuranta ja arviointi
 - lääkitys.
- Hoitosuunnitelmassa sovitaan myös niistä asioista, joista asiakas huolehtii itse.

Keskeiset hoitomenetelmät/työtavat

- hoitosuhdetyö
- lääkehoito
- tDCS (myssyhoito) masennuksen hoitoon
- EMDR traumojen hoitoon
- lyhytterapeuttinen toimintamalli
- nettiterapiat lähipalveluiden tukena
- perusterveydenhuollossa tehtävät keskeiset tutkimukset
- tarvittavat lausunnot (esim. terapiaa varten, B-lausunnot)
- päihdeinterventiot
- perhe- ja verkostotyö
- kokemusasiantuntijatoiminta
- hoidolliset ryhmät (dgpohjaiset), mm.
 - DKT, minätila
 - OCD, pakko-oireet
 - depressiokoulu

Toimipisteet kunnittain

- Joutsa: Myllytie 12, 19650 Joutsa
- Jyväskylä:
 - Eeronkatu 10, 40720 Jyväskylä
 - Kyllö, Keskussairaalantie 20, 40620 Jyväskylä
 - Huhtasuo, Nevakatu 1, 40340 Jyväskylä
 - Korpilahti, Virastokuja 2, 41800 Jyväskylä
 - Nova, Hoitajantie 3, 40620 Jyväskylä
 - Palokka, Ritopohjantie 25, 40270 Palokka
 - Sampoharju, Vesmannintie 7, 40800 Vaajakoski
 - Voimala, Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
- Jämsä: Sairaalantie 11, 42100 Jämsä
- Hankasalmi: Keskustie 53 A, 41520 Hankasalmi
- Kannonkoski: Sairaalantie 2, 43100 Saarijärvi
- Karstula: Koulutie 9, 43500 Karstula
- Keuruu: Kantolantie 7, 42700 Keuruu
- Kinnula: Keskustie 44, 43900 Kinnula
- Kivijärvi: Sairaalantie 2, 43100 Saarijärvi
- Konnevesi: Maijankuja 2, 44300 Konnevesi
- Kyyjärvi: Sairaalantie 2, 43100 Saarijärvi
- Laukaa: Kantolantie 12, 41340 Laukaa
- Luhanka: Myllytie 12, 19650 Joutsa
- Multia: Nehentie 2, 42600 Multia
- Muurame: Virastotie 10, 40950 Muurame
- Petäjävesi: Teollisuustie 1, 14900 Petäjävesi
- Pihtipudas: palvelukeskus Sopukka, Kisatie 1, 44800 Pihtipudas
- Saarijärvi: Sairaalantie 2, 43100 Saarijärvi
- Toivakka: Iltaruskontie 6, 41660 Toivakka
- Uurainen: Ritopohjantie 25, 40270 Palokka
- Viitasaari: Sairaalantie 4, 44500 Viitasaari
- Äänekoski: Terveyskatu 8, 44100 Äänekoski

Sosiaalipalveluiden mielenterveys- ja päihdepalvelut

Sosiaalityö mielenterveys- ja päihdepalveluissa

- Sosiaalityö on sosiaalihuoltolakiin perustuvaa suunnitelmallista, pitkäjänteistä motivointityötä muutoksen aikaansaamiseksi asiakkaiden elämänhallinnassa ja toimintakyvyssä.
- Sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyöhön kuuluvat ehkäisevä päihdetyö, sosiaalihuollon yleiset ja erityiset päihde- ja riippuvuuspalvelut
- Vaihtoehtoja elämäntilanteen parantamiseksi etsitään yhdessä asiakkaan kanssa ja häntä motivoidaan muutokseen.
- Sosiaalityössä:
 - rakennetaan sosiaalisen tuen ja palveluiden kokonaisuutta, joka vastaa yksilön, perheen tai yhteisön tarpeita
 - ohjataan ja seurataan palveluiden toteutumista ja vaikuttavuutta
 - aktivoidaan asiakasta työelämään tai koulutuksen pariin
 - neuvotaan asiakkaita palveluiden käytössä
 - vahvistetaan asiakkaan elämänhallintaa ja toimintakykyä

Päivätoiminta, mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Hyvinvointialueella järjestetään sosiaalihuoltolain mukaista päivätoimintaa.
- Päivätoiminta on sosiaalista kuntoutusta, joka tähtää asiakkaan toimintakyvyn säilyttämiseen, ylläpitoon, edistämiseen sekä vertaistukeen.
- Siinä rakennetaan säännöllistä rytmiä arkeen sekä harjoitellaan sosiaalista vuorovaikutusta ja arjen taitoja yhteisössä .
- Se on suunnitelmallista, tavoitteellista ja säännöllisesti toistuvaa (1–5 kertaa viikossa). Asiakkaan toimintakykyä arvioidaan säännöllisesti. Asiakkaalle ei makseta korvausta päivätoiminnasta . Päivätoiminta voi olla esimerkiksi liikuntaa, keskustelua, retkeilyä, luovaa toimintaa sekä sosiaalisten taitojen harjaannuttamista.
- Päiväkeskustoiminta päihtyneille

Päivätoiminta, mielenterveys- ja päihdepalvelut

- päivätoimintaa myönnetään asiakkaalle, kun:
 - hän tarvitsee ohjausta ja tukea arkielämässä tarvittavien taitojen vahvistamiseen esim. ravitsemus, hygienia, vuorokausirytm
 - hän tarvitsee vaihtoehtoja mielekkääseen arkeen
 - hän tarvitsee ohjausta ja tukea sosiaalisten taitojen vahvistamiseen
 - hän tarvitsee ohjausta ja tukea haastavista tilanteista selviytymiseen
 - hän tarvitsee ohjausta ja tukea puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointimenetelmien käytössä

Työtoiminta, mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Hyvinvointialueella järjestetään sosiaalihuoltolain mukaista työtoimintaa. Palvelu on tarkoitettu niille sosiaali- ja terveystyöntekijöiden asiakkaille, jotka ovat olleet usein pitkään pois työelämästä tai muusta aktiivisesta toiminnasta.
- Asiakkaat voivat olla työmarkkinoilta pudonneita, mielenterveys- tai päihdekuntoutujia tai vammaisia henkilöitä . Työtoiminta on luonteeltaan kuntouttavaa. Tehtävät sovitetaan henkilön työ- ja toimintakyvyn sekä osaamisen mukaan siten, että toiminta tukee asiakkaan tavoitteita tarkoituksenmukaisella tavalla .
- Sosiaalihuoltolain mukaiseen työtoimintaan ohjaututaan sosiaalityöntekijän laatiman palvelutarpeenarvioinnin kautta.
- Sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan muotoja ovat työtoiminta, avotyö ja tuettu työ . Työtoiminta on määrärahasidonnainen palvelu . Työtoimintaan osallistuva asiakas ei ole työsuhteessa palveluntuottajaan tai toiminnan järjestäjään, mutta hän saa toimintaan osallistumisesta työosuusrahaa tai muita kulukorvauksia.

Työtoiminta, mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Sosiaalihuoltolain mukaista työtoimintaa voidaan myöntää palvelutarpeen mukaisesti asiakkaille:
 - joilla on sairauden tai muun vastaavan syyn johdosta vaikeuksia suoriutua arjessa
 - jotka tarvitsevat tukitoimia työllistyäkseen
 - jotka tarvitsevat työtoimintaa työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen
 - joilla on toimeentulona eläke, kuntoutusraha, kuntoutustuki tai pidempiaikainen sairauspäiväraha.

Kuntouttava työtoiminta

- Kuntouttava työtoiminta on sosiaalihuoltolain 14§ mukaista sosiaalipalvelua, jonka järjestämisvastuu on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Kuntouttavaa työtoimintaa ohjaa laki kuntouttavasta työtoiminnasta.
- Kuntouttavalla työtoiminnalla tarkoitetaan palvelua, jonka tarkoituksena on parantaa henkilön elämänhallintaa sekä luoda edellytyksiä työllistymiselle
- Ennen kuntouttavan työtoiminnan aloittamista asiakkaalle tulee laatia aktivointisuunnitelma, jossa arvioidaan asiakkaan palveluntarve, joka määrittelee työllistymistä edistävän toimenpiteen. Kuntouttava työtoiminta on yksi työllistymistä edistävistä toimenpiteistä.
- Aktivointisuunnitelmalla tarkoitetaan pitkään työttömänä olleelle henkilölle työllistymisedellytysten ja elämänhallinnan parantamiseksi laadittavaa suunnitelmaa, jonka työ- ja elinkeinotoimisto/kunnan työllisyyspalvelut ja hyvinvointialue laativat yhdessä henkilön kanssa ([8.7.2022/591](#))
- Kuntouttava työtoiminta on sovitettava henkilön työ- ja toimintakyvyn sekä osaamisen mukaan niin, että se on työmarkkinoille pääsyn kannalta mielekästä ja riittävän vaativaa. Osallistujien toimintakyky vaihtelee laajasti.
- Kuntouttavaa työtoimintaa voidaan järjestää henkilölle 1-4 päivää viikossa, 4-8 tuntia päivässä ja kestoltaan 3-24kk ajanjaksolla. Kuntouttavaan työtoimintaan voi osallistua kuitenkin enintään 178 päivänä 12 kuukauden aikana.

Kotiin viettävät mielenterveys- ja päihdepalvelut

Kotiin vietävät mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Kotiin vietävillä mielenterveys- ja päihdepalveluilla pyritään mahdollistamaan asiakkaan kotona asuminen ja tukemaan häntä itsenäisessä elämässä.
- Kotiin vietäviä palveluja voidaan tarjota, kun asiakas niistä hyötyy ja ne ovat osa hänelle tehtyä asiakassuunnitelmaa.
- Jokaiselle asiakkaalle nimetään omatyöntekijä.
- Kotiin annettava mielenterveys- ja päihdetyö muodostaa kokonaisuuden muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa . Tarkoituksena on vahvistaa asiakkaan ja lähiverkoston mielenterveyttä suojaavia tekijöitä, sekä poistaa mielenterveyttä vaarantavia tekijöitä . Asiakkaalle järjestetään mahdollisuus osallistua hoidon suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut

- Tuettu asuminen on itsenäisin mielenterveys- ja päihdekuntoutujille tarjottava asumisen palvelu. Asukas asuu vuokralla omassa yksiössä tai huoneessa, ja henkilökunta on paikalla päivittäin . Ilta- ja yöaikaan apua on saatavilla puhelimitse tai turvarannekkeella.
- tuetussa asumisessa asukas saa tukea ja ohjausta
 - lääkeshoidossa
 - kotitöiden tekemisessä
 - hygieniasta huolehtimisessa
 - etuisuuksien hakemisessa
 - asioimisessa ja rahan käytössä
 - vuorokausirytmien ylläpitämisessä
 - päihtettömyyteen

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut

- asiakasta tuetaan selviytymään sairauden kanssa, häntä aktivoidaan osallistumaan kodin ulkopuoliseen toimintaan ja me varmistamme, että hän saa psykososiaalista tukea. Asiakas kustantaa itse vaatetuksen, terveyden- ja sairaanhoitomenot, lääkityksen ja hoitotarvikkeet, henkilökohtaiset hygieniatarvikkeet sekä virkistys- ja harrastustoiminnan menot .

Palveluasuminen

- Palveluasuminen on luonteeltaan pidempiaikaista avohoitopalvelua, jossa asiakas asuu palveluasumisen yksikössä . Tällä varmistetaan, että palvelut edistävät asiakkaan elämänhallintaa, kuntoutumista, itsenäistä elämää ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.
- Yksikössä huolehditaan asiakkaan lääkehoidosta yhdessä asiakkaan kanssa ja häntä autetaan esimerkiksi etuuksien anomisessa . Me järjestämme myös yksikön tavoitteiden ja kirjallisen suunnitelman mukaista aktivoivaa päivätoimintaa sekä kulttuuri-, virike- ja ulkoilutoimintaa .
- Henkilökunta on läsnä joka päivä vähintään 8-20 välisenä aikana . Muuna aikana asiakkaiden tuki on saatavissa tarvittaessa esim . turvarannekkeella tai puhelimella . Palveluasuminen voi olla myös kuntouttavaa, kun asiakas tarvitsee aktiivista kuntoutusta mielenterveys- tai päihdeongelmansa vuoksi.
- Kuntoutus voi olla pitkä- tai lyhytkestoista; esimerkiksi apua elämässä äkillisesti tapahtuneeseen kriisiin, minkä seurauksena henkilö ei selviä itsenäisesti.

Palveluasuminen

- kuntoutuksessa asiakasta:
 - tuetaan toimimaan normaalielämässä mahdollisimman itsenäisesti,
 - ohjataan luomaan yhteyksiä oman asuinalueen paikallisiin palveluihin,
 - autetaan selviytymään itsenäisessä päätöksenteossa,
 - ohjataan huolehtimaan omasta lääkehoidostaan,
 - neuvotaan hänelle kuuluvien etujen anomisessa,
 - harjoitellaan ruoanlaiton, siivouksen ja pyykinpesun kanssa pärjäämistä,
 - harjoitellaan asioimista yksikön ulkopuolella, kuten raha-asioiden hoitamista ja toisten ihmisten kanssa toimimista.

Tehostettu palveluasuminen

- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujille voidaan tarjota myös tehostettua palveluasumista. Tehostetussa palveluasumisessa asiakasta avustetaan hänen päivittäisissä perustoiminnoissaan, kuten
 - henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimisessa
 - ravitsemuksessa
 - lääkehoidon toteutumisessa
 - sairauksien hoidossa
 - siivouksessa ja pyykinpesussa
 - itsenäisessä päätöksenteossa
 - raha-asioiden hoitamisessa
 - ihmissuhteiden ylläpitämisessä
 - sosiaalietuuksien hakemisessa

Tehostettu palveluasuminen

- Tehostetun palveluasumisen yksikössä järjestetään myös suunnitelmallista asiakkaita aktivoivaa päivätoimintaa sekä kulttuuri-, virike- ja ulkoilutoimintaa.
- Tehostettua palveluasumista on kolmenlaista: pitkäaikaista, kuntouttavaa sekä lyhytkestoista ja kuntouttavaa.
- Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen on tarkoitettu asiakkaille, joilla on monia toimintakyvyn rajoitteita, ja jotka tarvitsevat tukea, huolenpitoa ja ohjausta ympärivuorokautisesti. Palvelun tavoitteena on edistää asiakkaan hyvää elämänlaatua ja tukea omatoimista elämää sekä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Asiakkaalle tarjotaan viihtyisää ja hänen henkilökohtaisia tarpeitaan vastaavaa asumista tehostetun palveluasumisen yksikössä.
- Tehostettu kuntouttava palveluasuminen on luonteeltaan asiakkaan kuntoutumiseen tähtäävää ympärivuorokautista palveluasumista. Tavoitteena on, että asiakas pystyisi siirtymään kevyempään asumismuotoon. Tehostetussa kuntouttavassa palveluasumisessa asiakas saa aktiivista kuntoutusta ja ohjausta itsenäisemmän elämän hallinnan saavuttamiseksi. Toiminnan painopisteenä on kuntouttaa asiakasta monipuolisesti ja vahvistaa hänen sosiaalisia suhteitaan.

Tehostettu palveluasuminen

- Lyhytaikainen kuntouttava ja tehostettu palveluasuminen on tarkoitettu kriisitilanteen kokeneille asiakkaille. Kriisitilanteessa mielenterveys- tai päihdeasiakkaan tilanne saattaa olla sellainen, että hän tarvitsee lyhytaikaista ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa kuntoutuakseen. Palvelun tarkoituksena on tukea asiakkaan kuntoutumista takaisin omaan kotiin tai kevyemmin tuettuun asumispalveluun.
- Lyhytaikaishoidossa paneudutaan aktiivisesti asiakkaan erityistilanteeseen. Tavoitteena on ennaltaehkäistä asiakkaan joutuminen sairaalahoitoon tai pysyvästi raskaimpien palveluiden piiriin.

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyväarkikaikille